

Een nieuwe economische basis voor de landbouw en een vernieuwend perspectief voor gebiedsontwikkeling door middel van golf

In veel gebieden heeft de grondgebonden landbouw het moeilijk. Verbreding van de economische basis door het ontwikkelen van nieuwe activiteiten op en rond de boerderij hebben tot nu toe vaak een marginaal karakter. Het concept Singelgolf verbindt de landbouw met een kapitaalkrachtige functie: golf. Uit berekeningen blijkt zelfs dat Singelgolf 2 tot 3 maal meer oplevert dan gewone agrarische activiteit.

Wat is singelgolf?

Het concept Singelgolf maakt van het golfspel weer een *scenic walk* door het landschap. Het door de singelgolfbaan in beslag genomen gebied wordt ongeveer drie maal groter dan een gebruikelijke golfbaan, en blijft grotendeels in agrarisch gebruik. De investeringen gaan naast naar de golfbaan zelf vooral naar een verhoging van de landschappelijke, ecologische en recreatieve waarden van de omgeving, die het decor van de golfbaan

InnovatieNetwerk

InnovatieNetwerk is een onafhankelijk netwerk van vernieuwingsgezinde personen. De mensen die in het netwerk samenwerken komen uit bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en overheden. InnovatieNetwerk is ingesteld door de rijksoverheid in samenspraak met de andere genoemde partijen. InnovatieNetwerk initieert en begeleidt systeeminnovaties op het gebied van de groene ruimte, voedsel, water, duurzame landbouw, vernieuwing van instituties en dergelijke. Het netwerk bestaat uit een groot aantal groepen rond thema's en projecten. Het wordt ondersteund door een bestuur en een bureau van circa 13 medewerkers.

lees meer op

<http://www.agro.nl/innovatienetwerk>

Impressie van een Singelgolfbaan

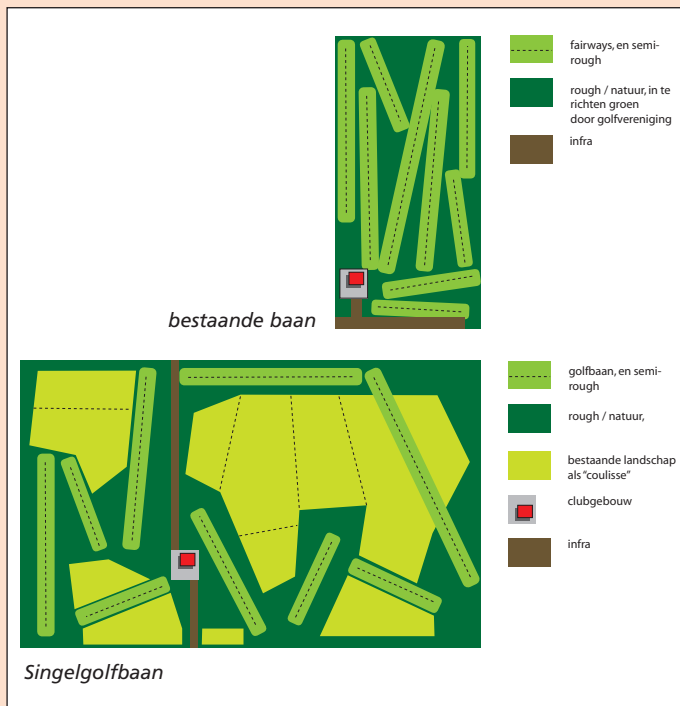
In het landschap opgenomen
Schotse golfbaan

De golfbaan als enclave in het landschap

vormen. De golfbaan is dus geen vreemde enclave in het landschap, maar is landschappelijk ingebed. De financiële revenuen komen voor een belangrijk deel bij de boer terecht, die rondom de golfbaan gewoon blijft boeren.

Kern van het concept is de samenwerking van verschillende partijen die nu nog los van elkaar opereren. Agrariërs leveren het landschap, onderhoud en bijvoorbeeld accommodaties; de golfbaan-ondernemers de golfbaan, organisatie en de golfvereniging. Deze samenwerking kan uitgebreid worden met andere participanten zoals hoteliers, manegehouders, natuurverenigingen, etcetera.

Er zijn twee voorbeelden uitgewerkt die in deze flyer worden gepresenteerd: één op zich zelf staande 18-holesbaan in het landelijk gebied, en een golfregio waarin met de aanleg van zes golfbanen een regionale ontwikkeling op gang wordt gebracht.

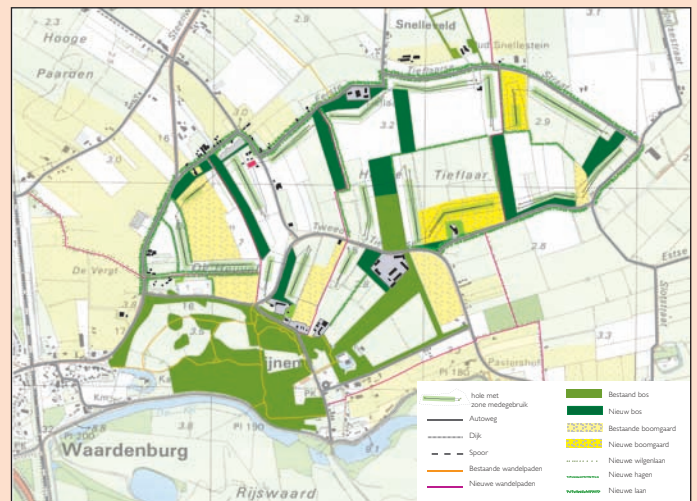
Het verschil in grondgebruik en oppervlakte tussen een bestaande baan en de singelgolfbaan

Singelgolfbaan Neerijnen

Het landgoed Neerijnen in de buurt van Tiel wordt in het zuiden begrensd door de uiterwaarden van de Waal. Het weelderige landschap kenmerkt zich door lanen, fruitboomgaarden en landbouwgronden. Dit bestaande landgoed is een goed aanknopingspunt voor de verdere ontwikkeling van recreatie in dit gebied.

Topografie landgoed Neerijnen en omgeving

Singelgolfbaan Neerijnen

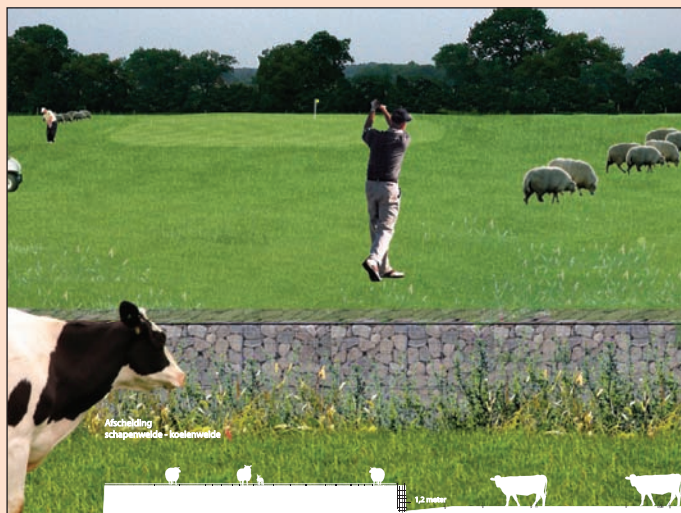
In het agrarische landschap van het landgoed is een 18-holesgolfbaan aangelegd. Door Singelgolf wordt een gebied van ca. 150 ha. landschappelijk als één groot landgoed ingericht. De aanleg van nieuwe bosjes, lanen en heggen versterkt een aantrekkelijk landschapsbeeld en verbetert de ecologische kwaliteit. De holes liggen in een slingerende lange lijn achter elkaar. Een voormalige boerderij wordt bijvoorbeeld als golfcentrum en horecagelegenheid ingericht.

Omdat bestaande wegen en kavelgrenzen gerespecteerd moeten worden, worden de loopafstanden in plaats van de gemiddelde looproute van 6 km nu ruim 7 km per rondje. Het padennetwerk wordt uitgebreid, zodat kleine wandelingen gemaakt kunnen worden. Vanaf sommige plekken is het mogelijk om naar de golfers te kijken. Het financiële perspectief van dit voorbeeld is gebaseerd op de formule dat een aantal agrariërs binnen de normale bedrijfsvoering de gronden voor een singelgolfbaan vrij-

maken. Een golfvereniging of commerciële exploitant beheert en exploiteert de baan.

De *fairways* (onderdelen van een golfbaan) liggen zo veel mogelijk langs de randen van bestaande kavels, om het agrarisch gebruik van de resterende percelen zo min mogelijk te beïnvloeden. Door inachtneming van de veiligheidsafstanden is een directe situering van de *fairways* langs de kavelgrenzen echter niet mogelijk, zodat tussengebieden ontstaan die zowel een wezenlijke component van de golfsport vormen (de zogenaamde *roughs*), als voor de boer, namelijk veeweide. De erfafscheidingen tussen *fairway* en koeienweide kunnen door een mooie vormgeving een nieuw kenmerkend element in het landschap worden. Op de *fairway* is begrazing door kleine dieren, zoals schapen, mogelijk.

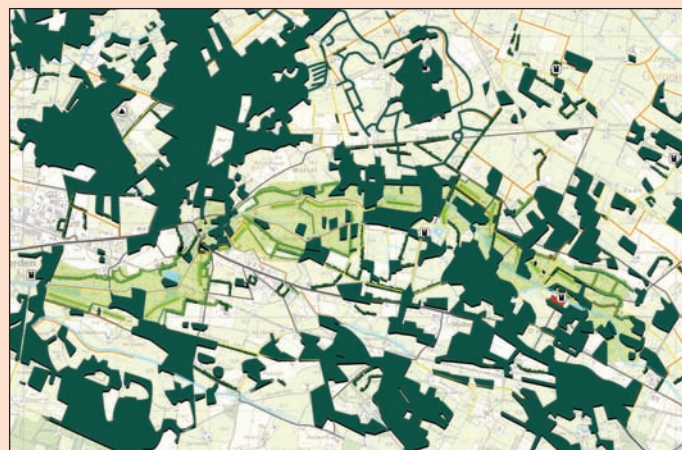

Voorbeeld van een erfafscheiding tussen *fairway* en koeienweide

Golfregio De Graafschap

Doordat steeds meer mensen golfen, neemt het 'elite-imago' van de golfsport af. Door het ontwikkelen van een regionaal golfbanenlandschap met meerdere banen naast elkaar is het mogelijk om een breed publiek aan te spreken en een impuls te geven aan de hele regio.

In dit voorbeeld, gelokaliseerd in De Graafschap nabij Zutphen liggen 6 aaneengesloten banen en twee grote golfcentra. De banen verschillen qua doelgroep en landschap: de landgoederengolfbaan wordt bijvoorbeeld als baan voor wedstrijden ingericht, de bosbaan als avontuurlijke baan door de natuur en de beekbaan als prachtige landschappelijke baan voor de gevorderde golfers.

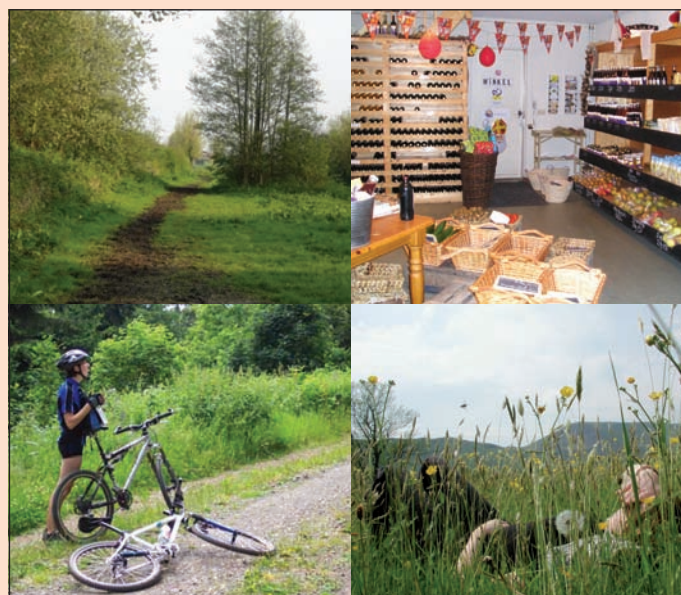
De 'Drie-Kastelenbaan' volgt de Baakse Beek en loopt langs drie landgoederen. Bijzonder is de ligging van 18 holes in een lijn. De water- en moeraspartijen maken van deze baan een uitdaging voor gevorderde golfers. Een extra shuttleservice verbindt het eindpunt met de start.

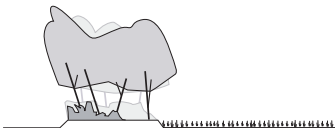
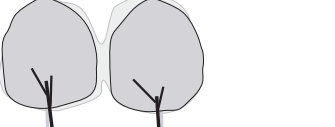
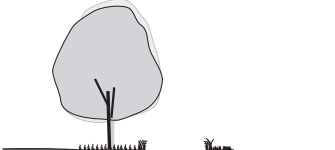
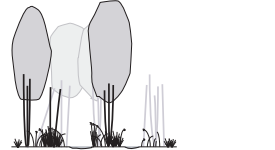

Schets van de golfregio 'De Graafschap'

Door het aanleggen van nieuwe wandel- en ruiterspaden door Singelgolf wordt de recreatieve structuur binnen de regio een aantrekkelijk netwerk. Door de ca. 200.000 golfteristen per jaar zal zich een toeristische economie kunnen ontwikkelen, met bijvoorbeeld maneges, *bed & breakfast*, fietsverhuur, verkoop van regionale streekproducten, enzovoort.

Er bestaan twee ecologische ontwikkelingsstrategieën voor deze golfregio die met elkaar gecombineerd worden. Enerzijds bouwt het voort op het planconcept van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), met name waar het gaat om ambities met betrekking tot natuurontwikkeling, bijvoorbeeld de ontwikkeling van een aaneengesloten nat beekdal langs de 'Drie-Kastelenbaan' (zie afb. pag. 3). Anderzijds biedt het Singelgolfconcept veel mogelijkheden voor het herstel van verdwenen of verwaarloosde cultuurlandschappen. In het gebied 'De Graafschap' wordt in het bosgebied door het aanleggen van golfbanen een compleet bosmozaïek gecreëerd. In het agrarisch gebied ontstaat door het toevoegen van houtwallen, lanen en andere elementen een eigentijds kleinschalig kamertjeslandschap.

Bosgebied	Houtwallen landschap	Beekdalen
 creëren van zoom- en mantelvegetatie	 toevoegen van traditionele houtwallen	 extensiveren grasland
 creëren van zoom- en mantelvegetatie	 toevoegen lanen langs paden en wegen	 moerasstapstenen toevoegen
 nieuw heidegebied introduceren	 toevoegen losse bomenrij	 elzenbroekbos laten ontstaan
 condities creëren voor stuifzand	 aanleg bosstapstenen	 ecologische zones langs beken
	 natuurlijk akkerlandbeheer	

Landschapstypen in de golfregio met toe te voegen landschapselementen

Voor de agrariërs bestaat een breed scala aan participatiemogelijkheden: van het kopen van aandelen, nieuwe werkgelegenheid tot de mogelijkheid voor schaalvergroting door de herverdeling van gronden. Singelgolf kan zo een interessante impuls geven aan een verbetering en versnelde herijking van agrarische activiteit. De inzet van een modern landinrichtingsinstrumentarium is daarbij noodzakelijk.

een bedrijf 35 ha

hetzelfde bedrijf met 2 holes golf

Hoe gaan we verder met Singelgolf?

Een team onder leiding van H+N+S Landschapsarchitecten, met daarin Buiting Bosontwikkeling, ir. Frank Pont Golf Course Architect Msc, IMPULS en CLM, heeft dit planconcept in opdracht van InnovatieNetwerk ontwikkeld. De beide gepresenteerde modellen, de enkelvoudige baan en golfregio, lijken kansrijk genoeg om in een *pilot*gebied verder uitgewerkt te worden. InnovatieNetwerk gaat de komende tijd op zoek naar kandidaten voor deze *pilots*.

Wanneer u geïnteresseerd bent kunt u contact opnemen met:

Dr. G.Vos (g.vos@innonet.agro.nl) of Ing. P.G.van Bree (p.g.van.bree@innonet.agro.nl).

U kunt ook onze website bezoeken:

www.agro.nl/innovatienetwerk

Of neem contact op via ons kantoor:

InnovatieNetwerk

Postbus 19197

3501 DD Utrecht

Tel.: 070 378 5653

